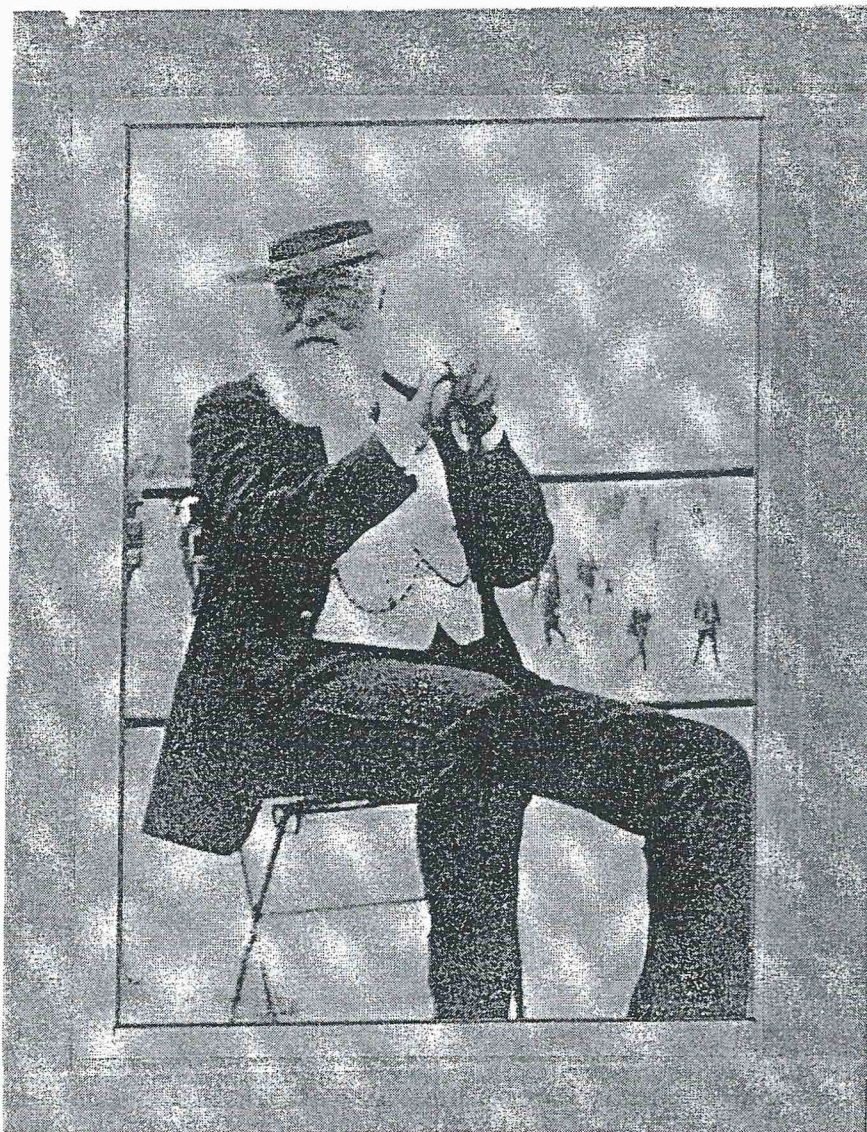

Leopold II : een sportief koning in Oostende

"Het verleden is, strikt genomen, altijd voorbij, maar nooit "over" - het blijft, al onze interpretaties ten spijt, onvermurwbaar en onverstoort wat het is".

In : E. Runia : Waterloo, Verdun, Auschwitz : de liquidatie van het verleden (1999), p. 83

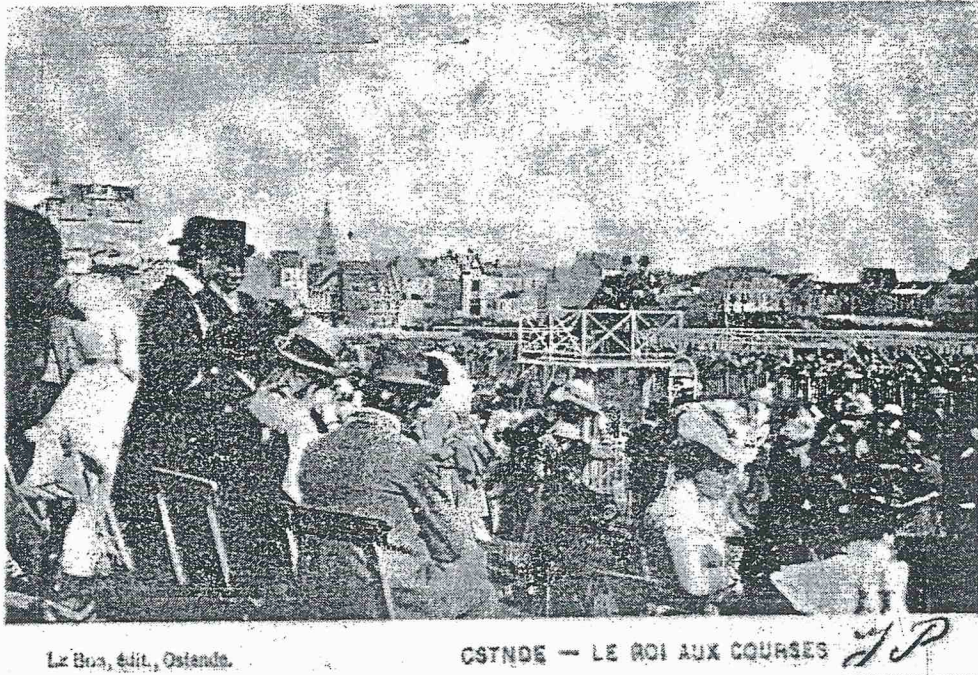
*Leopold II ter hoogte van "Petit Nice" (+/- 1900)
Foto eigendom van de heer Emile Smisaert*

Midden 1899 telde het "Koninklijk Hoofdgild Sint-Sebastiaan, Oostende" een 150-tal leden. Op de Zuidlaan (later Alfons Pieterslaan) beschikte zij over een zeer mooi lokaal waar, in de winterperiode, de leden samenkwamen. Elk jaar - op het naamfeest van de Heilige Sebastiaan (20 januari), patroon van de schutters - werd een reuzenbanket gehouden, tot groot jolijt van de leden die voor het merendeel uit zeer oude Oostendse families stamden! "(...) Deze gilde is voor het ogenblik één van de grootste en populairste vereniging in Oostende. Nabij het Maria-Hendrikapark, waar de zomerlokaliteit ligt, zal het blonde Vlaamse bier rijkelijk stromen, want het echte boogschieten dat grote dorst geeft, kan niet zonder" (1).

Zowel de koningen Leopold I, Leopold II (1857) als Albert I (1910) waren "beschermers" en ereleden van het Genootschap. Zeldzame onderscheidingen! Onder Leopold II werd later ook de "Maatschappij der Paardenkoersen" (Société des Courses) met het koninklijk predikaat vereerd. Daarover later meer (2).

154. Oostende. Leopold II op de Wellingtonrenbaan. Prentkaart.

Le Bou, édit., Ostende.

OSTENDE — LE ROI AUX COURSES

J.P.

1302-1902 : de "Hoofdgilde Sint-Sebastiaan" bestaat 600 jaar in Oostende! Koning Leopold II in eigen persoon kwam op maandag 28 juli meevieren ter gelegenheid van het buitengewoon groot, internationaal schuttersfeest. In deze julimaand was het tweede bezoek van de Sjah van Perzië pas afgelopen en, begin juli, waren de troonopvolgers, prins Albert en prinses Elisabeth, officieel ontvangen door en in Oostende.

254 mededingers betwistten 57 mooie prijzen, met als hoofdprijs een grote zilveren beker geschonken door koning Leopold II. Vanuit het Koninklijk Chalet kwam de vorst, in gezelschap van burgemeester Alfons Pieters, via de Koninginnelaan toe in het schuttershof. Naar oude Vlaamse gewoonte en als eerbewijs, passeerde de koning door een haag omhooggehouden bogen en werd hij verwelkomd door het bestuur van de Sint-Sebastiaan. Vooral de vreemde schutters verheugden zich in het zicht van de vorst die zij van zeer nabij konden zien en horen.

Leopold II had, zoals gewoonlijk, voor eenieder een beminlijk woord, vertoefde een half uur bij de wip en bewonderde de prijzen van de dag alsook de schatten van de boogschuttersgilde. Even na 14.00 uur verliet de koning aan de arm - een gewoonte die eigen was aan Leopold II - van burgemeester Pieters het terrein van de jubilerende gilde, zeer gevleid door dit vorstelijk bezoek (3).

Dat de koning in Oostende aan allerlei sportieve manifestaties prijzen gaf of als beschermheer optrad, kwam, zij het selectief, geregeld voor (4). Men voelde zich dubbel vereerd wanneer de vorst zelf het feest bijwoonde, al was het dikwijls gedeeltelijk, en de door hem geschonken prijs (5) persoonlijk uitreikte, steeds begeleid door een vriendelijk, aanmoedigend woord of gebaar (6). Het is een minder bekend facet van de rijk geschakeerde persoonlijkheid en dadendrang van koning Leopold II. Hij was geïnteresseerd in sport, hij hield oprecht en daadwerkelijk - hetzij actief, hetzij passief - van sportbeoefening. Lees er de pers van die tijd maar op na :

"(...) Eenieder weet welke interesse de koning heeft voor alles wat sport is, voor alles wat door middel van lichaams oefeningen strekt tot de ontwikkeling van de fysische

kracht van de mens en, tezeldertijd van die aard is om de intelligentie te ontwikkelen en de geest op te wekken" (...) (7).

Duidelijker kan niet : "(...) Z.M. de Koning, "de trouwste vaste bezoeker (habitué) van Oostende" (8), hij die zoveel aandacht schenkt aan de diverse sporttakken en de atletiekoefeningen" (9).

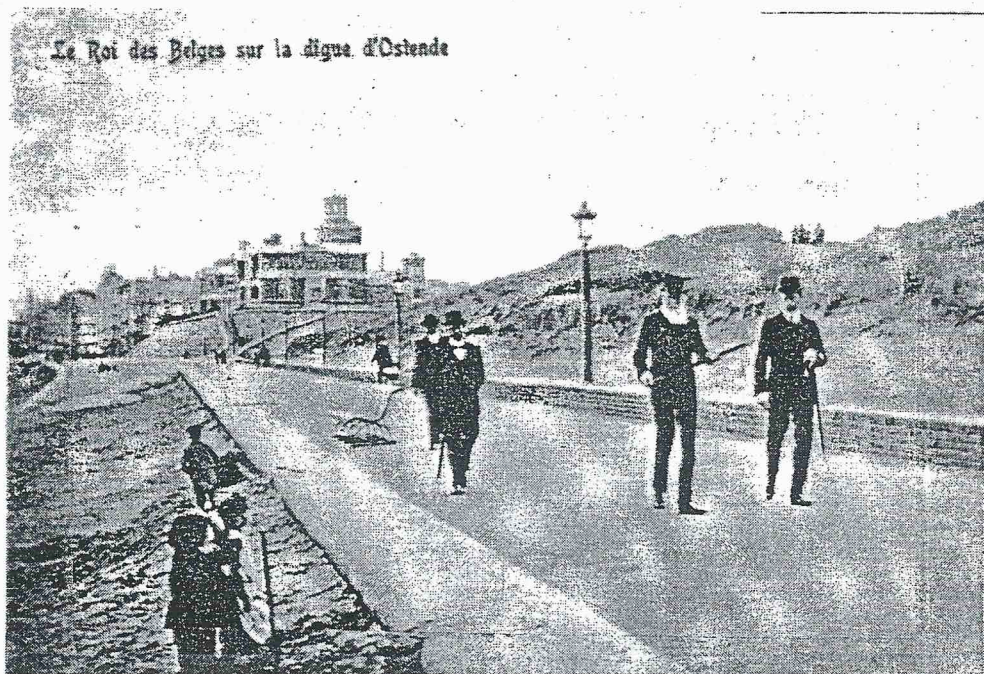
Dit bijzonder gevoel voor het sportgebeuren was welbekend bij zijn tijdgenoten en toen Leopold II midden december 1909 overleed, bracht de Oostendse krant "Le Carillon" bij die gelegenheid een vrij uitgebreid huldeartikel uit : "Léopold II Sportsman", door POTARD (een schuilnaam van Henri Brocka Fils) geschreven "spécialement au point de vue ostendais" (10). Trouwens, vonden andere sportliefhebbers ("sportsmen") ook niet, dat "(...) de Kust werkelijk het aards paradijs is van alle soorten sport, want, wat anders kan gedaan worden tenzij men er alle slag van wedstrijden organiseert ? Tot op heden (d.i. einde 19de eeuw) kwamen paardenrennen, wieleren autowedstrijden evenals koersen te voet voor kinderen voor. Er mankeren nog enkel ezel- en hondenkoersen op het strand, en het verwondert ons dat dit nog niet gebeurd is ..." (11).

Een ander, haast identiek geluid : "In Oostende ligt het sportief leven nauwelijks stil. Alles wat sport genoemd kan worden, heeft er groot aanzien" (12). Wat volgt is maar al te waar : "Heel wat mensen zouden niet naar de zee komen om er alleen maar zuivere lucht op te snuiven (...) Wat deze wereldse mannen en vrouwen nodig hebben, is vanzelfsprekend het zilte nat (...), maar op voorwaarde dat dit verkwikkend bad verlevendigd wordt met allerlei ontspanningsmogelijkheden. Juist om te voldoen aan deze nood aan afleiding bij haar gasten, spant Oostende zich bijzonder in, er wel op lettend dat zij zich niet "laat voorbijsteken" door de concurrentbadsteden (...)" (13). Nog een andere troefkaart verhoogde onze kansen : "(...) Wat mede maakt dat Oostende erg in trek is", sprak een dankbare grootmoeder, "is de zorg en de voortdurende wens om onze kinderen te vermaken en verstrooiing te verschaffen (...)" (14).

Ook Leopold II had een zwak voor de kinderkoersen, voor het eerst in Oostende georganiseerd, later nagevolgd door andere badsteden maar nooit geëvenaard! (15). Telkenmale deelde hij gaarne en opgeruimd in het kinderlijk jolijt. Hij liet nooit na, zeker tot 1898, om het "Verkleed Bal van de Kinderkribbe Louise Marie" (uit de Langestraat) bij te wonen in de Salons van het Casino (in het Stadhuis op het Wapenplein). Wat óók meespeelde was het feit, dat diverse dames van hooggeplaatsten in Oostende - mevrouwen Pieters, Jean en Guillaume - de leiding uitmaakten van de liberaal getinte, tot op heden nog bestaande "Crèche Louise Marie" (16). Diezelfde koning, over wiens eenvoud en gemoedelijkheid (bonhomie) men in Oostende niet uitgepraat raakte, was tezeldertijd een wreed, ongevoelig en rancuneus potentiaat voor de zwarten : "(...) Gedurende de laatste jaren van zijn bewind (...) weigerde hij halsstarrig - hoewel het hem mogelijk was en hij geheel en al op de hoogte was - om een einde te stellen aan de wreedheden die in de Onafhankelijke Kongostaat (1885-1908) aan de gang waren" (17).

In Oostende, de "zomerhoofdstad van het land", was de aanwezigheid van de Koning en de Koningin (die meekwam tot ca. 1891) zeer gewild, zo men een briljant en compleet seizoen wenste (18). "De koning te Oostende, het is al een voorteken van een bloeiend en voorspoedig seizoen" (19). Letterlijk niet elke zomer, soms niet of pas laat in het seizoen, streken de vorst en zijn gevolg neer in Oostende. Maar de komst en het verblijf van de koning fleurde het seizoen, dé broodwinning van heel wat Oostendenaars, op. "Wij houden van de charmante eenvoud van de Koninklijke Familie te Oostende. En, zo komt het ons voor, indien van de ene op de andere dag de omstandigheden zouden wijzigen, dan zouden wij ons er moeilijk mee kunnen verzoenen" (20). En de Oostendenaars wisten het : "Alle huizen waren bevlagd door de bevolking (...) Iedereen weet : de koning is de vereerde en door allen geliefde eerste burger" (21). Uiteindelijk kon een editoralist vlakweg schrijven : "Het seizoen is officieel geopend bij de komst van Leopold II te Oostende" !! (22).

143. Oostende. Leopold II op de dijk. Prentkaart.

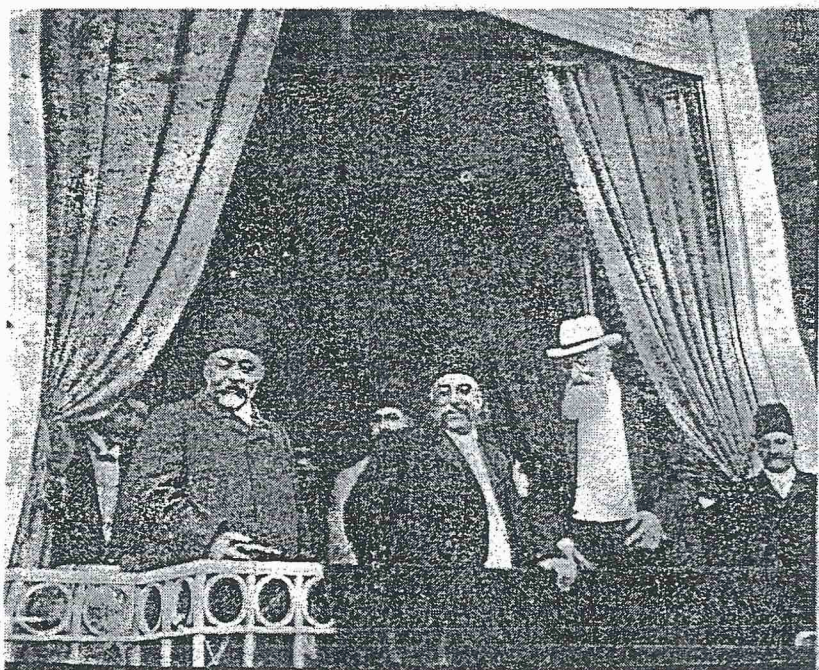
"Le Roi Marcheur", hiervoor was hij door geheel Oostende bekend (23) als één van de verwoedste fans van de wandelsport (24). "(...) Wedden dat wat de koning in Oostende vooral op prijs stelt? Het is om aldaar rustig en ongedwongen te kunnen wandelen, te midden van zijn onderdanen, zonder dat iemand op het idee komt om hem te hinderen door die ongenadige nieuwsgierigheid die immer opflakert bij de menigte wanneer een gekroond hoofd opdaagt (...)" (25). Derhalve wandelt Leopold II veel en verbazend langdurig, soms vergezeld door de Koninklijke Familie (aanvankelijk met de koningin, later met zijn jongste dochter prinses Clémentine), op de dijk of op het strand, met een duidelijke voorliefde voor het staketsel. In het Schipperskwartier spreekt hij menige oude zeebonk aan die soms niet weet dat het de koning is. Leopold II wordt meestal vergezeld van een veel jongere adjudant die, en daar heeft de vorst een schier duivels genoegen in, met moeite de grote afstanden (dagelijks gemiddeld 31 kilometers!) aankan!! (26). Hoe kon de koning toen dergelijke inspanningen aan, hij "(...) die nooit genezen is van ischias (heupjicht) en die gans zijn leven met een been sleepte"? (27) Liep Leopold II pas rond de eeuwwende en/of na 1900 zijn niet-ophoudende, erg te verduren pijn in het rechterbeen op? Zodanig hem kwellend, dat hij in het buitenland soelaas zocht, maar niet vond!, in diverse toen vermaarde kuuroorden (28). Dit contrast, zo frappant, blijft mij een raadsel.

Wie werelds is, laat daar vaak thuis een prijs voor betalen. Maar even waar, wie veel op de baan is, ziet en hoort veel. Dat ontging in september 1888 de correspondent van "La Meuse" niet: "(...) Ik ben blij, n.a.v. deze grondige verbeteringen, hulde te kunnen brengen aan Zijne Majesteit (...) Men ziet dikwijls, dat de koning, zeer geïnteresseerd, de voortgang van de werken volgt. Als onvermoeibare wandelaar wil de vorst zelf alles nagaan en men treft hem overal aan daar waar verbetering aangebracht wordt. Hij wekt de bewondering op van de buitenlanders (...), hij die van Oostende een modelstad wil maken en een ware nationale reclame voorstelt. Het is Oostende Badstad die ons het beste laat kennen in verre streken (...). Leopold II: hij stelt in Europa het zeldzame type voor van een nuttig koning (...)" (29)

Onze tweede vorst zal, denk ik, zich goed verwant hebben gevoeld, wanneer, elk jaar weer, de wandelwedstrijden op het strand en op de dijk georganiseerd werden. En hij hen bedenken kon, zoals vele sportmanifestaties in Oostende, met een Koninklijke Prijs, soms opgeluisterd met de aanwezigheid in persoon van de koning! (30).

De paardenwedrennen, sedert 1883 op de Wellington Hippodroom, lokten de grote massa én de Koninklijke Familie, na 1891 meestal enkel de vorst. "(...) In Oostende is het wellicht de mooiste attractie van de seizoensgeneugten (...) De Koning is reeds in de middentribune. Om maar te zeggen hoezeer hij geïnteresseerd is in deze sport" (31). En ontelbare gelegenheidssportliefhebbers met hem. "(...) De gewoonste kelner weet u de waarde van een paard te zeggen, want hij is goed ingelicht" (32). "(...) Die mooie dagen van de paardenwedrennen die duizenden en nog eens duizenden toeschouwers naar Oostende lokken (33), (...) dit volksvermaak bij uitstek (...), het is dat wat nodig is om de handel te doen draaien" (34).

Le Boss, édit., Ostende
OSTENDE - LE ROI ET LE SHAH AUX COURSES

11/103. *Van der Loo*

155. Oostende. Leopold II en de Sjah van Perzië op de Wellingtonrenbaan. Prentkaart.

De koning wist zich, wanneer nodig, te doen gelden. Leopold II had stijl!

"(...) Sjt! Sst! Een grote stilte valt op het veld, het is weldra drie uur. Van op het platform wordt gemeld, dat de rijtuigen van het Hof in aantocht zijn. Inderdaad. Vóór de Koninklijke Tribune stijgen de vorst, de koningin en prinses Clémentine uit. Klaroenen schallen, de Brabançonne weerklinkt. Zijne Majesteit lijkt welgemutst en te genieten van een stevige gezondheid" (35).

Nog in de tachtigerjaren nam Leopold II, samen met de Hertog van Wellington, het beschermheerschap op zich. Later werd de "Société des Courses d'Ostende" het felbegeerde predikaat "Koninklijk" toegekend, zoals al eerder vermeld is.

Een andere keer is de komst van de vorst veel discreter, hoewel de aanwezigen geïmpressioneerd waren en bleven door het onconventionele gedrag van Leopold II :

"(...) Drie uur. Men meldt de aankomst van Z.M. de Koning. Geheel te voet, langs de Dijk, zoals een gewone sterveling. Hij wordt met respect begroet. Samen met de voorzitter, de heer de Stuers, betreft de vorst de Koninklijke Tribune, van waaruit hij het verloop met een zekere aandacht volgt. Om al gauw zijn favoriete wandeling te midden van de menigte te hervatten. Daarop klimt hij hoog op het terras om aldaar een weidser gezichtsveld te hebben. Elders dan in Oostende zou er grote opschudding geweest zijn. Hier is het iets heel gewoon en natuurlijk. In Oostende gaat de koning zoals het hem goeddunkt. Niemand denkt er ook maar aan hem lastig te vallen door een misplaatste nieuwsgierigheid. Dit is nu precies één van de grote aantrekkelijkheden tijdens zijn verblijf onder ons. Denk eens aan : een Majesteit die in alle rust zich kan ontdoen van zijn glans die, doorgaans, de koninklijke personages "aan de oever kluistert" (...)" (36).

Wanneer in Oostende voor meerdere dagen hoog bezoek kwam en er verbleef, op het Chalet of in één of ander luxehotel (b.v. het Royal Palace Hotel of het Grand Hotel Fontaine), nam Leopold II zijn gasten graag mee voor een middag op de Wellingtonrenbaan, iets wat zeer in de smaak viel en zijn effect niet miste (37).

Waar de koning niet van hield, was de "Concours hippique" (het paardenspringtornooi) (38). De "Tir aux Pigeons" (Duivenschieting) (39) kon hem evenmin boeien. Terloops opgemerkt: met mondjesmaat bezocht hij het Kursaal, iets dat zeer betreurd werd maar hij hield niet van muziek noch van theater (40). Een automatische weegbalans op de dijk rechtover "Petit Nice" gaf het gewicht van Leopold II aan: 85 kilo's... (41). Maar dat zijn weetjes die hier minder relevant zijn.

Tijdens zijn laatste levensjaren streek Leopold II minder in Oostende neer, o.m. te wijten aan zijn ischias (zie boven). Zijn laatste verblijf was van 23 juli tot 10 augustus 1908. Was het mede, zoals de Parijse krant "L'Evènement" schreef, "om op duidelijke wijze zijn sympathie te beklemtonen, kort na de "crisis der kansspelen" (enkele weken voordien), die Oostende zo ernstig bedreigd heeft in haar economische levenskracht?" (42)

Door ostentatief en op formeel officiële wijze de paardenwedrennen van 2 en 3 augustus 1908 bij te wonen, midden het enthousiasme van het publiek dat de koninklijke "geste" begreep en waardeerde, beduidde Leopold II dat hij meeleefde met Oostende en haar belangen. "(...) Een gebaar van groot belang (...) Een bewijs van afhankelijkheid dat hij wenste te stellen ten opzichte van de stad, in haar bestaan bedreigd, en ten overstaan van de paardensport die moet instaan voor haar vitaliteit" (43). De koning bleef tot het einde van de wedstrijd en liet zich uitvoerig toejuichen op zijn terugweg per koets doorheen de Kapellestraat richting het Oud Koninklijk Paleis in de Langestraat alwaar hij veranderde van kostuum. Om dan, naar aloude gewoonte, te voet langs de dijk terug te keren naar het Chalet (44). "(...) Het is moeilijk te zeggen in welke mate deze eenvoudige manifestaties, dit hartelijk gebaar vanwege de vorst de stemming van het volksenthousiasme heeft opgewekt" (45). Oostende was en bleef haar "Beschermer" dankbaar indachtig! Terecht.

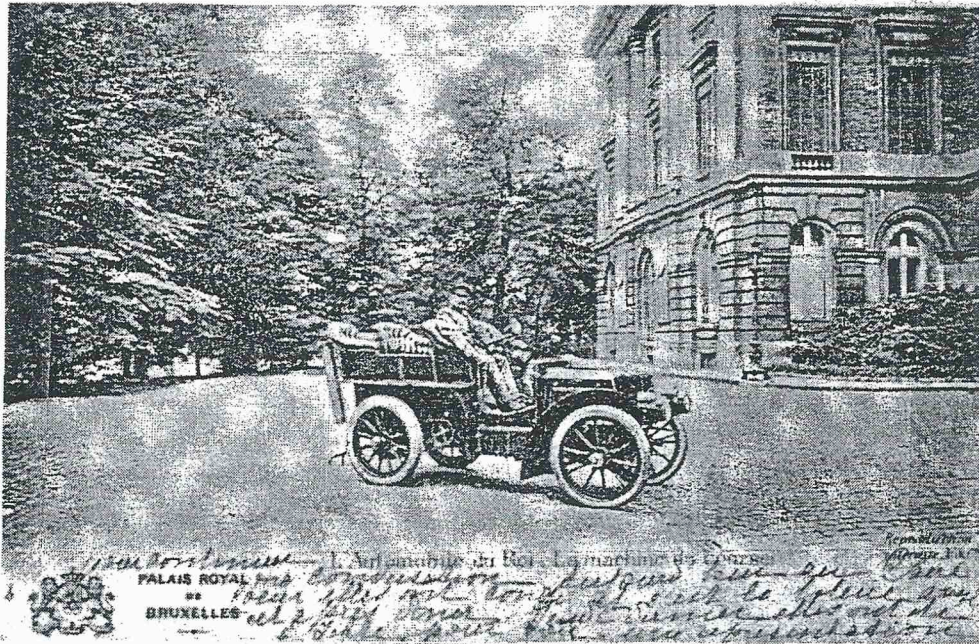
Sport bekijken is niet aan sport doen. Naast het wandelen, de ene dag al meer dan de andere zoals eenieder, deed Leopold II ook aan actieve sport op zijn driewieler, in het Park van Laken of op de dijk in Oostende. Vanaf 1891 won de wielersport zienderogen veld op de gymnastiek (45). 1893: "Met de fiets rijden is nu volop mode; een sport die schier iedereen past" (46). Ook de koning die "(...) gezien werd op een driewieler, rijdend op de Dijk en vergezeld door zijn vleugeladjutant die op een tweewieler meereed" (47). 's Morgens, maar dan heel vroeg (rond 5 uur!) kan men de vorst bezig zien zich te oefenen op zijn driewieler, terwijl hij de weg tussen de Hippodroom Wellington en Mariakerke-Dorp snel aflegt (48). Zeer veel toeristen vonden een nieuw genoegen in het rijden met de fiets (49). Reeds tweemaal was een zware wielervedstrijd Parijs-Oostende georganiseerd, begiftigd met een mooie prijs van de koning, die de aankomsten niet bijwoonde. In 1985 kreeg Oostende een eerste velodroom (50), niet voor lang, en ook daar was Leopold II geen toeschouwer. Wel bleef de vorst zijn driewieler die hij "mon animal" noemde (51) lange tijd trouw, maar een niet nader bepaald ongeluk noopte hem om dit gebruik te staken.

Niet zonder spijt, schijnt het, want het nieuwe, luidruchtige vervoermiddel - de auto - stond hem aanvankelijk tegen wegens veelvuldige motorpech. Maar hij schikte zich in deze nieuwigheid die in korte tijd velen wist te begeisteren, en Leopold II werd weldra een fan. Zijn autobestuurder noemde Morcel, een Fransman, die uitblonk door koelbloedigheid, zeldzame behendigheid en door ... ultrarepublikeinse gevoelens.

De koning beschikte, vanaf 1900, persoonlijk over een tiental wagens (52). Diverse autokoersen hebben, begin 20ste eeuw, van Oostende doen spreken in binnen- en buitenland.

179. Brussel. De „race“-wagen van Leopold II. Prentkaart.

De vorst kende ook een grote voorliefde voor de watersport (53). Enkele treffende momenten kunnen aangehaald worden.

Het roeien (rowing) en de roeisport waren in vele gevallen afgeleide producten van het zeilen en de zeilsport. Op 15 augustus 1871 werden er roeiwedstrijden gehouden, met enorm succes en in tegenwoordigheid van koning Leopold II en koningin Maria-Hendrika (54). 1888 : nationaal kampioenschap in de nummers "skiff en acht met stuurman", in aanwezigheid van de vorst "die steeds een grote belangstelling had getoond voor deze sport". De regatta in Oostende waren op dat ogenblik de belangrijkste in België en zij zouden van 1882 tot 1896 ook Europese faam genieten (55). Menigmaal aanvaardde Leopold II het beschermheerschap, gaf een mooie prijs (dit was zoals altijd uit eigen beurs!) en was soms aanwezig en zeer belangstellend bij de aankomst op het kanaal Oostende-Brugge (56). Op de Europese Roeikampioenschappen van 15 september 1895 was de koning wel beschermheer maar hij kon zich niet vrijmaken voor de wedstrijden. Het gebeuren lokte massa's volk naar Oostende, het was "(...) één van de meest geslaagde feesten van het seizoen" (57).

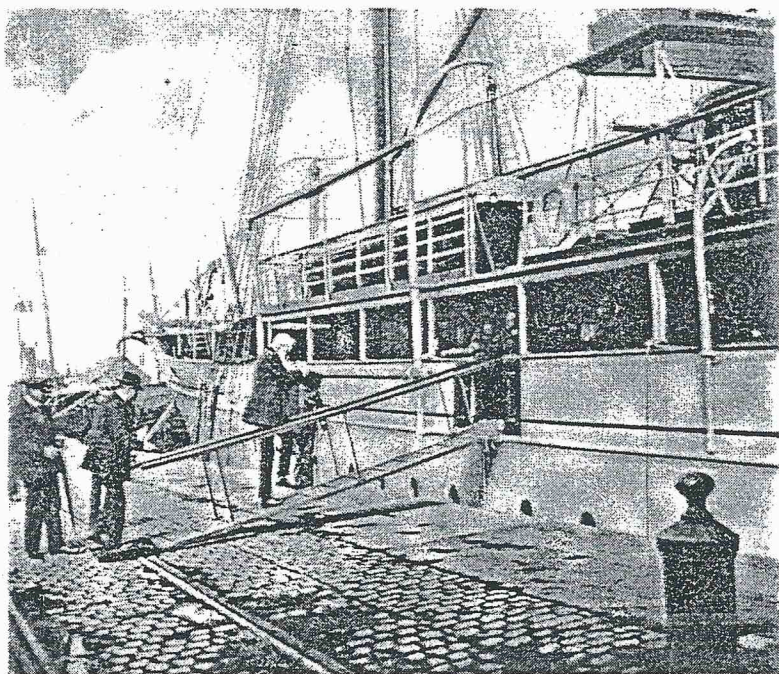
Daarnaast waren er grote internationale zeilwedstrijden op zee, die bijdroegen tot de buitenlandse roem van Oostende en die de aandacht van de vorst vroegen en veelal kregen. Een aantal jaren zeilde men, in de derde of vierde week van juli, van Dover naar Oostende (b.v. in 1877 bij de opening van het tweede Kursaal) maar dit raakte allengs in onbruik. Plukken wij volgend fragment ter illustratie uit : "(...) De grote internationale (zeil)regatta, met als Hoge Beschermheer Z.M. de Koning der Belgen en georganiseerd door de "Société Littéraire" onder auspiciën van het Stadsbestuur, zijn in Engeland bekend en genoemd als "Ostend Week". Vóór de rede van Oostende, dicht bij het einde van de maand juli (59). Een ander feit : koning Leopold stapte op dinsdag 24 juli aan boord van zijn stoomjacht "Alberta" om het verloop van de koers van de jachten van nabij te volgen (60).

Want vanaf 1897 tot het overlijden van onze tweede vorst, in december 1909, beschikte Leopold II over een zelfbekostigend, gehuurd koninklijk stoomjacht, imponerend door zijn omvang. Eerst, vanaf ca. april 1897 tot mei 1898, het S.Y. "Clémentina" (61). Deze driemaster, gebouwd in 1887, had als maten : lengte 193 voet; breedte 26.6 voet; 625 als tonnenmaat. Het jacht telde 30 bemanningsleden, van Engelse nationaliteit en varende onder

Engelse vlag, met wie koning Leopold II, in de loop van 13 maanden, vijf uitgebreide cruises deed (62). In juni-juli ruilde onze vorst de "Clémentina" in voor de nog grotere "Alberta". Tonnenmaat : 1322; lengte over alles 81,70 meter, lengte tussen de loodlijnen 72,80 meter; breedte 10,15 meter; diepgang 5 meter. Dit eveneens van een Engelse rederij gehuurd, niet gekocht stoomjacht had twee machines en twee schroeven, en kon een snelheid van gemiddeld 14 knopen halen. Pas op 28 juli 1898 liep de "Alberta" voor het eerst de haven van Oostende binnen (63). "(...) De nieuwsgierigen bleven meer en meer staan op de "embarcadère"-plaats om het mooie jacht van de koning te bewonderen" (64). Ongetwijfeld, Leopold II was fier op dit sierlijke, "koninklijke" vaartuig. Hij heeft werkelijk genoten van vele cruises, her en der, grote en kleine. Het liefst naar de Noorse fjorden, waar het zicht adembenemend is. De Franse Rivière, tijdens de wintermaanden, was een geliefd en jaarlijks terugkerende reisbestemming. De koning der Belgen kon zich met zijn jacht overal vertonen; ik citeer voor de vuist weg Bergen, Biarritz, Nice, Sevilla, Triest en andere bekende pleisterplaatsen. Zei hij niet zelf : "il n'existe pas de moyen de locomotion plus royal qu'un beau yacht!" Het is dan ook niet verwonderlijk dat de eerste grote reis richting de "Solent" aan de zuidkust van Engeland was. Alwaar de prestigieuze Zeilweek van Cowes (op het eiland Wight), begin augustus en in tegenwoordigheid van al wat naam en faam had in die tijd, gehouden werd. De "Alberta" viel er algemeen in de smaak, de koning der Belgen sloeg een goed figuur bij zijn gelijken! (65).

160. Oostende. Leopold II gaat aan boord van de „Alberta”. Prentkaart.

Ostende
Sa Majesté Léopold II.
Roi des Belges,
montant à bord de son
Yacht l'Alberta

Kd.V.G. ex assensu du
midi. Bruxelles

Nog minstens een zestal sporttakken bleven buiten beschouwing en moeten toch aangehaald worden, zij het beknopter.

Het tennis kwam, eind 19de eeuw, voor het eerst voor in het Leopoldpark ; dit balspel gebeurde op twee tennisvelden. Er moest gezocht worden naar een nieuw terrein en dit werd gevonden naast het zgn. "Kasteeltje", d.i. het gebouw van de Duivenschieting (Tir aux Pigeons) nabij de Wellingtonrenbaan. Nu waren vier tennisbanen voorhanden (66). POTARD verduidelijkt :

"(...) Toen er 12 jaar geleden (=1898) sprake was om tennisbanen in Oostende te ontwerpen, was het hiervoor gevormde comité erg verveeld met het vinden van een passend terrein dat nabij de stad gelegen was. Op de weg naar Mariakerke was een geschikte plaats die de piste van de Paardenkoers omgaf en eigendom van de koning was. Niet zonder schroom vroeg het comité aan de vorst om er zich te mogen vestigen. Wat een vreugde beving haar leden toen zij een volledig gunstig antwoord kregen!

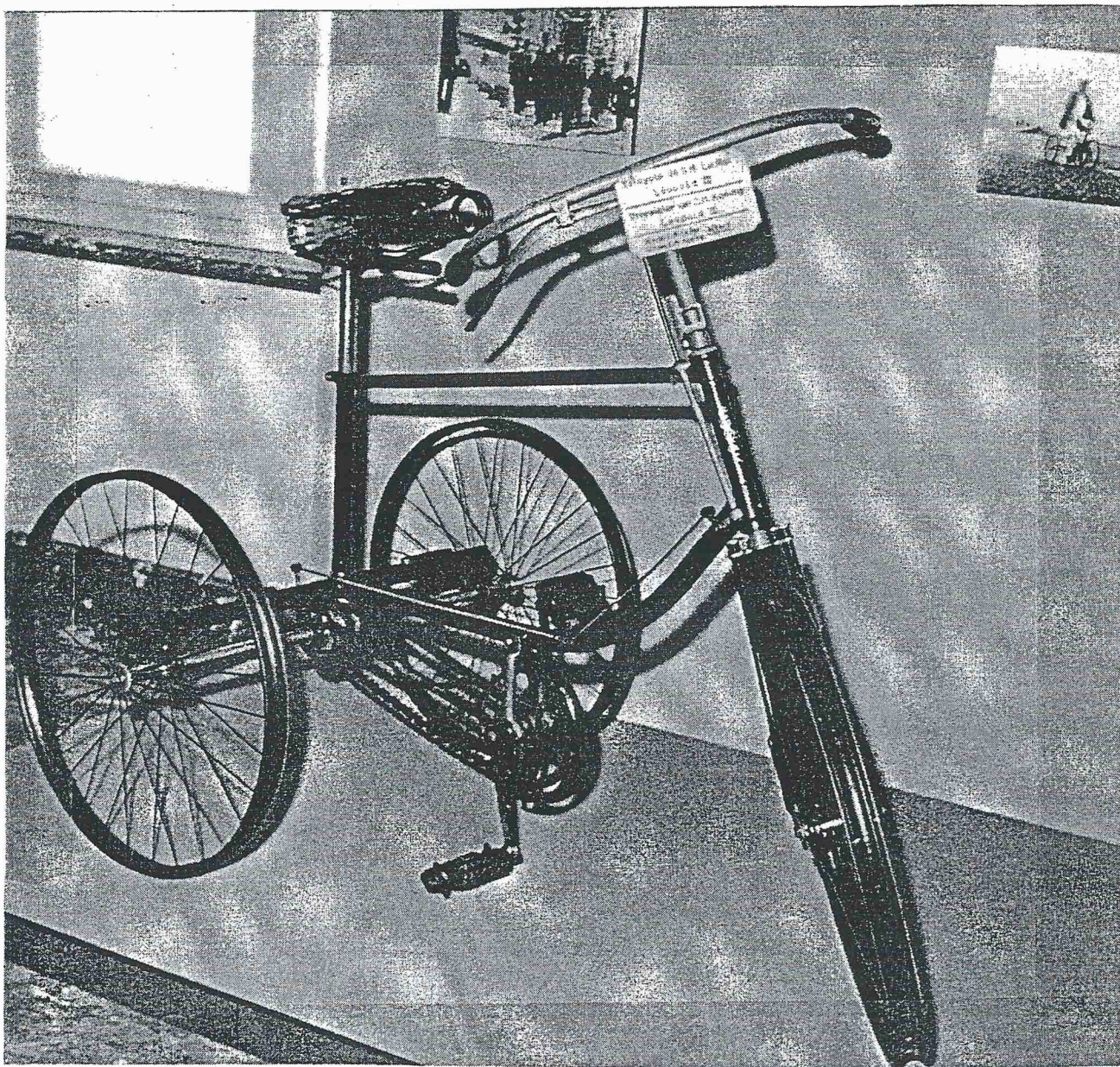
Vanaf het volgend seizoen (=1899) opende de "Lawntennis Club van Oostende" zich voor vreemden, met het gekende succes (...)" (67).

Al even ingrijpend was de invloed van koning Leopold II op de invoering van het golfspel. Volgens POTARD door een toeval : op reis in Frankrijk maakte de vorst kennis met een golfterrein en hij vatte dadelijk het plan op om deze sport in België ingang te doen vinden. Op zijn kosten werd het Oostendse golfterrein aangelegd, weliswaar in De Haan (Klemskerke) (68). "(...) De Golfclub is koket en comfortabel ingericht met een buffetrestaurant. Open elke dag en op elke dinsdag is er een wedstrijd gereserveerd voor de leden (...)" (69). Op 4 augustus 1908 begaf de koning zich, per tram in een aangehaakte wagon, voor het laatst naar de "Golf Club d'Ostende" om de wedstrijden 's middags bij te wonen; hij was opgetogen over zijn bezoek (70). Aldaar precies werd door de Oostendse fotograaf Lebon de laatste foto, en dan nog volgens het nieuw procédé in kleuren, genomen van Leopold II nabij Oostende, een vorst die zoveel gedaan en betekend heeft voor de groei en bloei van de Belgische Kust (71) Nu nog is "(...) het clubhuis het bezoeken waard (...) Eén van de bezienswaardigheden was de sleutel van het clubhuis die koning Leopold II bij zijn openingsbezoek (1 juli 1903) gekregen had (...) De Golfclub werd in de Koninklijke Schenking opgenomen (...)" (72).

Even de schermkunst (l'escrime) ter sprake brengen : in 1897 "nog meer in de gunst dan ooit" (73) en in 1903, gedurende het seizoen, zoals elk jaar tegenwoordig met "de jolies séances" (74). Of de Polo : de koning, "zeer geïnteresseerd", bezocht voor het laatst dit balspel op 24 en 25 juli 1908 (75). In het Leopoldpark werd in de vijver aan waterpolo gedaan (76). In clubverband zwemmen kwam bij mijn weten nog niet voor, individueel baden in zee wél. De befaamde mode van vóór 1914 van "les bains"! Veel vroeger, ter hoogte van de Oude Vuurtorenwijk, had Leopold II de beschikking, vele jaren lang, over een eigen badhuisje : het zgn. "Keuningskotje" (77) en een eigen site om zelf te baden.

Besluiten wij met de sport die heden ten dage het meest de massa in de ban heeft maar eerst in de 20ste eeuw tot volle ontplooiing komt : het voetbalspel. Tekenend voor het prestige dat de koning in zijn tijd genoot is volgende passus : "(...) Aan de stichting van de eerste Oostendse voetbalclub werd door kranten als "L'Echo d'Ostende" of "Le Carillon" ook maar één woord verspild. Toch weten wij dat de heer Frederik Senaevé op 6 mei 1894 de allereerste voetbalclub stichtte onder de naam "Oostendsche Voetbalclub", waaruit later de ... "Leopold Football Club" (!) zou ontstaan (...)" (78).

*De driewieler van koning Leopold II, door hem liefdevol
"mon animal" genoemd*

Noten

Gebruikte afkortingen : Le Car. : Le Carillon (krant)

S. d'O : La Saison d'Ostende (krant)

- (1) S. d'O.; nr. 8, 11/6/1899, p. 2 (c).
- (2) POTARD (ps.): Léopold II sportsman, in : Le Car.; nr. 182, 23/12/1909, p. 1. "Potard is de schuilnaam van de journalist Henri Brocka jr. (Le Car.; 24/11/1908, p. 2 (d).
- (3) S. d'O.; nr. 24, 29/7/1902, p. 2 (a)
- (4) Evenals kolonel North (+1895), de "koning van het nitraat", die altijd klaar staat om de sportwedstrijden aan te moedigen" (S. d'O.; nr 7, 4/7/1895, p. 2 (c) en ibidem, nr. 65, 20/9/1895, p. 2 (b).
- (5) Bv. S. d'O., nr. 12, 18/7/1886, p. 1 (c,d).
- (6) S. d'O.; nr. 35, 18/8/1887, p. 1 (d)
" ; nr. 19, 28/7/1888, p. 1 (d)

- " ; nr. 25, 4/8/1888, p. 1 (b)
- " ; nr. 41, 19/8/1891, p. 2 (b)
- " ; nr. 58, 8/9/1891, p. 1 (b).
- (7) S. d'O.; nr. 5, 29/6/1892, p. 1 (c)
- " ; nr. 59, 10/9/1892, p. 2 (b).
- (8) b.v. S. d'O.; nr 2, 9/6/1895, p. 1 (a).
- (9) S. d'O.; nr. 19, 25/7/1893, p. 1 (d).
- (10) Le Car.; nr. 182, 23/12/1909, p. 1.
- (11) S. d'O.; nr. 68, 14/9/1899, p. 1 (a).
- (12) S. d'O.; nr. 25, 4/8/1888, p. 1 (b).
- (13) S. d'O.; nr. 1, 24/6/1888, p. 1 (b,c).
- (14) S. d'O.; nr. 18, 22/7/1896, p. 1 (a,b).
- (15) S. d'O.; nr. 25, 30/7/1891, p. 1 (a,b)
- " ; nr. 32, 7/8/1891, p. 1 (b)
- (16) S. d'O.; nr. 27, 4/8/1897, p. 1 (c)
- " ; nr. 34, 12/8/1897, p. 1 (a, b, c)
- " ; nr. 39, 19/8/1898, p. 1 (a,b).
- (17) Barbara EMERSON : Léopold II (1983), p. (30).
- (18) S. d'O.; nr. 9, 17/7/1887, p. 1. De koningin kwam tot 1891 inbegrepen mee naar Oostende in de zomervakantie. Welbekend was haar span met vier pony's "qu'elle conduit avec cette sûreté de mains qui fait l'admiration de tous les connaisseurs du sport". Gaarne bezocht zij ons theater aan het Marie Joséplein, een gebouw dat te klein was en monkelend "la petite bonbonnière de la rue d'Ouest" genoemd werd (S. d'O.; nr. 14, 17/7/1891, p. 1 (a)).
- (19) S. d'O.; nr. 1, 5/6/1892, p. 1 (d).
- (20) S. d'O.; 22/6/1890, p. 1.
- (21) S. d'O.; 5/6/1892, p. 1 (d).
- (22) S. d'O.; 4/6/1893, p. 1.
- (23) POTARD : o.c., in : Le Car.; nr. 182, 23/12/1909, p. 1.
- (24) S. d'O.; nr. 66, 22/9/1893, p. 2 (b).
- (25) S. d'O.; 22/9/1893, p. 2 (b).
- Zie ook ibidem : 22/8/1884; 21/6/1885; 22/6/1890; 22/9/1893; 16/7/1896; 16/9/1896.
- (26) S. d'O.; nr. 10, 25/6/1899, p. 2 (b) en nr. 66, 22/9/1893, p. 2 (b).
- Ziek ook : POTARD : o.c., in : Le Car.; nr. 182, 23/12/1909, p. 1.
- (27) Barbara EMERSON : o.c., p. (31).
- (28) Emile SMISSAERT : Hier schouw ik over zand en zee, in : Open Monumentendag Oostende (2001), p. 16.
- (29) Aangehaald in S. d'O.; nr. 62, 18/9/1888, p. 2 (a,b).
- (30) Bv. S. d'O., nr. 41, 19/8/1891, p. 2 (b).
- (31) S. d'O.; nr. 36, 11/8/1885, p. 1 (b).
- (32) S. d'O.; nr. 18, 25/7/1886, p. 1 (b).
- (33) S. d'O.; nr. 43, 24/8/1886, p. 1 (b).
- (34) S. d'O.; nr. 15, 24/7/1887, p. 1. Zie ook ibidem; nr. 48, 29/8/1894, p. 1 (d).
- (35) S. d'O.; nr. 16, 26/7/1887, p. 1 (c). Zie ook ibidem; nr. 39, 23/8/1887, p. 1 (c).
- (36) S. d'O.; nr. 35, 12/8/1890, p. 1 (c).
- (37) POTARD : o.c., in : Le Car.; nr. 182, 23/12/1909, p. 1.
- (38) S. d'O.; 18/7/1886, p. 1 (c,d) en 2/9/1894.
- (39) S. d'O.; nr. 16, 25/7/1888, p. 2 (a)
- " ; nr. 34, 11/8/1892, p. 2 (c).
- (40) S. d'O.; 9/9/1884; 18/8/1891; 27/9/1891; 16/9/1896; 24/8/1897.
- (41) S. d'O.; nr. 8, 8/7/1898, p. 2 (b).
- (42) Le Car.; nr. 109, 9/8/1908, p. 2 (b).
- (43) Le Car.; nr. 104, 4/8/1908, p. 2 (a,b).
- (44) Zie (43).

- (45) S. d'O.; 14/9/1890, p. 1 (b). De koning gaf een schitterende ereprijs. Zie o.m. : "La vélocipédie et l'hygiène", in : S. d'O.; nr 68, 27/9/1891, p. 2 (c) en ibidem; nr. 62, 7/9/1899, p. 4 (a).
- (46) S. d'O.; nr. 28, 4/8/1893, p. 2 (b). Zie ook ibidem : nr. 38, 14/8/1896, p. 1.
- (47) S. d'O.; nr. 15, 20/7/1894, p. 2 (a).
- (48) S. d'O.; nr. 26, 2/8/1894, p. 2 (c).
- (49) S. d'O.; nr. 65, 21/9/1894, p. 1 (a).
- (50) S. d'O.; nr. 11, 14/7/1895, p. 1 (b,c).
- (51) Barbara EMERSON : o.c., p. (67).
- (52) POTARD : o.c., in : Le Car.; nr. 182, 23/12/1909, p. 1.
- (53) André Brissinck : e.a. : 125 jaar roeisport in Oostende (1996);
Louis Depiere : Les régates internationales d'Ostende, in :
H. Vandeput : Ostende et le littoral belge (1932);
Magalie De Smet : Ontstaan, institutionalisering en evolutie van de watersport te Oostende 1834-1914 (2000).
Robert Ouvry : 150 jaar wedstrijdzeilen (1988).
- (54) A. Brissinck : o.c., p. 6.
- (55) A. Brissinck : o.c., p. 11.
- (56) b.v. S.d'O.; 7/9/1890; 6/9/1891; 10/9/1892; 4/7/1895.
- (57) S. d'O.; 15/8/1895; 5/9/1895; 8/9/1895; 18/9/1895.
- (58) S. d'O.; nr. 18, 25/7/1886; nr. 15, 21/7/1889; nr. 1 , 2/6/1895.
- (59) S. d'O.; nr. 21, 22/7/1900, p. 2 (b).
- (60) S. d'O.; nr. 23, 25/7/1900, p. 2 (c).
- (61) Een plezierboot, het jacht "Princesse Stéphanie", was dan al jaren door toeristen veel gebruikt en gelegen aan het oosterstaketsel. S. d'O.; nr. 31, 10/8/1886, p. 2 (a).
- (62) Emile Smisssaert : De "Alberta" : het koninklijk jacht van Leopold II, in : Mededelingen van de Koninklijke Belgische Marine Academie; Boek 31 (1996-2000), p. 65-67.
- (63) Emile Smisssaert : De "Alberta" etc., p. 70. Zie ook : S. d'O.; nr. 23, 37/7/1898, p. 2 (b).
- (64) S. d'O.; nr. 26, 3/8/1898, p. 2 (c).
- (65) Uitgebreid bij : Emile Smisssaert : De "Alberta" etc., p. 74. Ziek ook POTARD : o.c., in : Le Car.; nr. 182, 23/12/1909, p. 1.
- (66) Etienne Pitteljon : K.O.T.C. : Koninklijke Ostend Tennis Club : scriptie (1997), p. 3-4.
- (67) POTARD : o.c., in : Le Car.; nr. 182, 23/12/1909, p. 1.
- (68) Zie (67).
- (69) S. d'O.; nr. 8, 5/7/1903, p. 1 (c,d).
- (70) Le Car.; nr. 105, 5/8/1908, p. 2 (d).
- (71) POTARD : o.c., in : Le Car.; nr. 182, 23/12/1909, p. 1.
- (72) Omer Vilain : De golf van De Haan, in : De Zeewacht (krant); nr. 18, 3 mei 2002, p. 14.
- (73) S. d'O.; nr. 51, 2/9/1897, p. 1 (a).
- (74) S. d'O.; nr. 8, 5/7/1903, p. 1 (c,d).
- (75) Le Car.; 24/7/1908; 25/7/1908.
- (76) S. d'O.; 28/6/1903.
- (77) R. Weise : Oost van de Geule, in : De Plate (tijdschrift), 2000, p. 153.
- (78) Ronny Peuteman : KVO-Story 1908-1995 (1995), p. 2.